

Adama

[JORD]

ADAMA NR 6 ÅR 2022. MÅNADEN IYAR, ÅR 5782.
EN TIDNING FRÅN KEREN KAJEMET OM DESS 121-ÅRIGA
VISION OM ETT GRÖNT OCH FRISKT ISRAEL

KEREN KAJEMET - KKL
ISRAELFONDEN

Gitten
Öholm
planterade
träd för
Israels
säkerhet

Kottarna bär på frön som ska bli morgondagens trädplantor.

Foto: Oren Peles

Så blir ett barrträd till

Träden binder stora mängder koldioxid

Det kan låta enkelt, att plantera ett träd. Det är att sätta en liten planta i jorden, vattna, och sedan bara vänta. Men i ett land som Israel, som är till stor del öken, och där inte vilken planta som helst överlever när det bara regnar några gånger om året, är förberedelsen av trädplantan en vetenskaplig konst.

85 procent av Israels växtlighet är resultatet av över hundra års ansträngning, studier och hårt arbete.

KKLs arbete börjar bland de finaste barrträden i Israels skogar. Dessa väljs ut och registreras för sina egenskaper av motståndskraft mot torka, insekter och sjukdomar. Det är sådana egenskaper man vill föra vidare. Man återkommer därför år efter år till dessa utvalda träd för att hämta dess frön. Totalt sett utses träd från fler än 250 arter av träd. Men nu tillbaka till vårt barrträd.

När det är dags att plocka frön går skogsarbetare ut i skogarna, klättrar

Keren Kajemet har planterat mer än 250 miljoner träd sedan organisationen startade år 1901. Foto: KKL-JNF

högt upp i träden och väljer ut de bästa kottarna. Kottarna bär på frön som ska bli morgondagens trädplantor. Men processen har bara precis börjat.

Kottarna får egna ID-nummer som följer dem hela livet, med information om art, härkomst, vem som plockat dem och när.

Kottarna förs till KKLs National Seed Center i Beit Nechemia där de värms upp och processas så att man får fram dess frön. Dessa ska rensas fina, mätas och vägas och informationen läggs in på deras ID. Till dess att det är dags att skickas iväg till olika plantskolor för uppväxt, förvaras de paketerade fröna i stora kylrum där det råder exakt 4°C och 30 procent fuktighet. Detta görs för att bevara och beskydda fröna och hindra förtids grodd.

Äntligen framme på plantskolorna är det dags att behandla fröna så att de öppnar sig och gro. Ibland krävs det att handgripligen bryta upp skal så att vatten kan tränga in i embryot och starta uppvaknandet, men i de flesta fall räcker det med att utsätta fröna för fukt, värme, luft och ljus för att starta tillväxten.

När fröna har börjat gro kan de sättas i en liten kruka där de kan växa till sig och bli små plantor.

Det säger sig självt att en liten planta inte kan planteras var som helst. Innan den kan sättas ut måste även marken förberedas med uppluckring och bevattning, något som är lättare sagt än gjort i ett semitorrt land som Israel.

Så är det till slut dags att plantera ett träd! Den som får ställa ner ett eget litet träd i marken får sig en lycklig och min-

nevärd stund. Efter att ha bett Trädets bön över plantan kommer både minnet och rötterna i Israel bestå många starka år framåt.

Runt om på jorden planeras storskalig plantering av 1000 miljoner träd i flera olika globala projekt i EU och i länder som Etiopien, Nya Zeeland och Storbritannien, enligt Vetenskapsradion Klotet.

Syftet är att med naturens hjälp fånga in och binda stora mängder koldioxid ur atmosfären och samtidigt gynna den biologiska mångfalden.

Enligt FNs klimatpanel IPCC är det en av de viktigaste åtgärderna globalt för att minska mängden koldioxid i atmosfären, begränsa temperaturökningen och klara Parisavtalet.

Men samtidigt måste trädplantering göras på rätt sätt för att gynna lokalbefolkning, öka den biologiska mångfalden och hindra att öknar breder ut sig. Görs det på fel sätt kan det istället leda till öka de livsmedelspriser, fattigdom och även försämra den biologiska mångfalden.

Omfattande trädplantering är en fråga som visar hur komplext det kan vara att rädda klimatet, men som också kan vara en lösning på flera problem.

Dr Doron Markel, chef för forskningsenheten på Keren Kajemet i Israel, konstaterar att koldioxidhalten globalt ökar dramatiskt och att temperaturen stiger.

– Det är två grader varmare i Israel idag än på 1970-talet. Det kommer även mindre regn men när regnet väl kommer drabbas landet av översvämningar

istället. Det mest effektiva redskapet som mänskligheten har för att reducera koldioxidhalten i atmosfären är skogen och träden, säger han.

Alla skogar i världen absorberar 11,5 miljarder ton koldioxid, 3 miljarder ton absorberas av skogarna i Israel.

Keren Kajemet har planterat mer än 250 miljoner träd sedan organisationen startade år 1901.

– Vi inom Keren Kajemet är ansvariga för skogarna i Israel. Vi bevarar och utökar skogarna för att binda koldioxid. – Ett annat sätt är att använda förnybar energi istället för fossila bränslen.

Keren Kajemet har precis etablerat ett klimatriscenter som via forskning och projekt kommer att leda utvecklingen mot en minskning av fossila bränslen och en anpassning till klimatförändringarna.

– Vi måste förbereda oss för ett varmare klimat, skogarna måste anpassas till att klara sig på mindre vatten. Keren Kajemet har etablerat 230 vattenreservoarer som förser 40 procent av Israels jordbruk med vatten.

– För att förbättra vattenbalansen måste vi ha en mer effektiv användning av naturliga vattenkällor och även hitta nya sätt att producera vatten. Vi på Keren Kajemet har beslutat oss för att bekämpa klimatkrisen med alla resurser vi har, säger dr Doron Markel.

– Om vi hanterar vattenbristen och bevarar skogarna – här i Israel och i övriga världen – har vi en chans att hålla ut och även vinna, avslutar han.

Israel byggs tätt inpå världens mest brutala terrorrörelser

Palestinska terrordåd som riktas mot civila har varit vardag för Israel sedan staten bildades. Bilden visar resterna av en buss efter en terrorattack i augusti 2011 mot israeliska civila som var på väg till Eilat för sommarsemester. Foto: Ariel Hermoni

Israel bygger en blomstrande ekonomi och en vibrerande demokrati – med fri val, yttrandefrihet, pressfrihet, religionsfrihet och ett fristående rättsystem – i närvaro av några av världens mest repressiva regimer och mest brutala terrororganisationer.

Situationen illustreras av den senaste tidens palestinska terrorväg där israeliska försök att förhindra fler terrorattacker har lett till våldsamma upplöpp.

Fyra israeler dödades och flera andra skadades i en terrorattack utanför ett stort köpcenter i Beer-Sheba den 22 mars. Tre sköts ihjäl medan en fjärde rammades av ett fordon som kördes av angräparerna.

Gärningsmannen arresterades 2015 när han planerade att åka till Syrien för att ansluta sig till IS. Han dömdes och avtjänade tid i fängelse innan han släpptes 2019, rapporterar BBC.

Två poliser dödades och ytterligare ett tiotal skadades den 27 mars i en terrorattack av två beväpnade israeliska araber i staden Hadera i norra Israel. De två terroristerna hade före attacken lagt upp en video där de stod framför en flagga från Islamiska staten. En av dem hade tidigare gripits 2016 av turkiska myndigheter för att ha försökt ansluta sig till Islamiska staten i Syrien och hade suttit 18 månader i ett israeliskt fängelse.

Islamiska staten (IS) sa att de låg bakom attacken, organisationens andra på

några dagar. Attacken skedde samtidigt som Arabförbundets utrikesministrar samlades i Israel för första gången för ett toppmöte. Hamas, Hizbollah och den islamiska Jihad hyllade attacken.

Fem personer sköts ihjäl av en palestinsk beväpnad man i en förort till Tel Aviv den 29 mars, vilket var den tredje dödliga terrorattacken på en vecka. Attacken skedde i Bnei Brak, ett av Israels ultraortodoxa områden.

Tre personer sköts ihjäl och flera skadades i en terrorattack i Tel Aviv, Israel, på torsdagskvällen den 7 april. Minst 12 personer blev beskjutna i attacken. Tre personer skadades allvarligt och fyra fick lindriga skador. Attacken var den fjärde i Israel på 16 dagar där fjorton offer och fem gärningsmän har dödats.

Knappt en månad efter att terrorvägen startade, uppmanade Abu Omar al-Muhajir, talesperson för terrorgruppen IS, sina anhängare att utföra fler attacker. Hans anförande hade titeln "Kämpa mot dem, och Gud kommer att tukta dem genom dina händer".

Han berömde terroristerna och sa att "de slogs och dödades för Allahs skull" och att Jerusalem bara kunde befrias med återkomsten av kalifatet, inte av de palestinska ledarna som han kallade "sekulära terrorister".

"Moderna muslimska politiker som försöker befria Jerusalem är inget annat

än marionetter i händerna på Israel och väst", sade han enligt Jerusalem Post.

I sitt tal den 30 april vid Hamas årliga ceremoni för att fira slutet av månaden Ramadan lovade Hamas ledare Yahya Sinar att en första salva av 1 111 raketer skulle avfyras mot Israel i nästa krig. Han sa: "Antalet raketer pekar på datumet för ledaren Yasser Arafats död [nov. 11, 2004]."

Till palestinierna som bor i Israel sa han enligt Al-Monitor: "Den som har en pistol ska förbereda den, och den som inte har en pistol ska förbereda sin vedklyv, yxa eller kniv."

En israelisk säkerhetsvakt dödades i utkanten av det judiska samhället Ariel på Västbanken samma dag som Yahya Sinar uppmanade till terrordåd. Hamas militära gren tog på sig ansvaret för terrorkjutningen.

Minst tre personer dödades och fyra andra skadades i en terrorattack med pistol och yxa i den israeliska staden Elad nära Petah Tikva några dagar efter Hamas-ledarens uppmaning till terrorattacker.

Alla tre offren var män i 40-årsåldern: två fembarnsfäder och en sexbarnsfar. Hamas talesman Abd al-Latif al-Qanou berömde attacken och sa att det var "en heroisk och kvalitativ operation som utgör ett hårt slag mot occupationen och dess säkerhetssystem".

De senaste veckorna har antalet dödliga attacker mot civila israeler ökat, många av dem tycks ha utgått från staden Jenin, som enligt AP blivit en drivande kraft i våldsvägen.

Israelisk militär svarade med räder in i Västbanken och Gaza för att förhindra kommande terrorattacker och arrestera flera palestiniere vilket i sin tur ledde till våldsamma protester och stenkastning.

Palestiniere försökte dessutom förhindra judar att besöka tempelområdet bredvid al-Aqsa och försöken från israelisk polis att bereda rum för dem ledde till våldsamma upplöpp. Arabiska upprorsmakare avfyrade fyrverkerier och kastade stenar och molotovcocktails mot säkerhetsstyrkorna.

Raketbeskjutning från Gaza följde de ökade spänningarna kring Tempelberget och Israels flygvapen träffade mål på Gazaremsan som svar på raketbeskjutningen.

Först när journalisten Shireen Abu Aqleh på al Jazeera sköts ihjäl i en skottväxling mellan palestinska och israeliska soldater reagerade EU, som krävde "en genomgripande och oberoende utredning." Al Jazeera anklagade Israel för att "medvetet sikta in sig på och döda våra kolleger". Israel bad i sin tur om att få göra en gemensam utredning med palestinierna, en begäran som avböjdes. □

I gränstrakterna mot Gaza har invånarna endast sekunder på sig att söka skydd när larmet går. Nu finns två nya skyddsrum i Ashdod, finansierade av Uddevalla Pingstkyrka. Foto: KKL-JNF

Två nya skyddsrum i Ashdod

Finansierades av Israel-gruppen i Uddevalla Pingstkyrka

Två nya skyddsrum har kunnat installeras i Ashdod tack vare en gåva från Pingstkyrkan i Uddevalla som gensvarade på uppropet från Keren Kajemet i samband med den intensiva raketbeskjutningen från Gaza i maj förra året.

Förra våren avfyra terrorgrupperna Hamas och Islamic Jihad fler än 4 000 raketer mot Israel. De flesta sköts ned av luftförsvarssystemet Iron Dome men flera raketer nådde både Tel Aviv och Jerusalem. 12 personer dödades av missilerna. Ashkelon drabbades speciellt hårt med totalt 800 raketer.

De två skyddsrummen är placerade på gatorna HaRav Haim Huri street och Ha-Re'em Street i staden Ashdod, i sydvästra Israel. Det är försvarsdepartementet som beslutar i vilka städer och på vilka platser som skyddsrummen ska placeras.

Ingemar Höögs är en av dem som ansvarar för Israelgruppen i Uddevalla pingstförsamling. Hans Israel-intresse väcktes på allvar under ett besök i Israel för ett antal år sedan.

– Israel var ingenting man tänkte så mycket på när man var 20 år, även om stödet till Israel var en självklar del av uppväxten i de pingstförsamlingar jag varit med i, berättar han.

Pingstkyrkan i Uddevalla har en aktiv Israel-grupp som har samlat mellan 90 och 120 personer på sina samlingar. En Israel-konferens i Värnamo för drygt 10 år

Raketer uppskjutna av Hamas i Gaza från ett tätbefolkat område. Skärmdump från en Hamas-video där de stolt presenterar uppskjutningen av raketer mot civila mål i Israel.

Foto: IDF

sedan ledde till en studiecirkel om Israel i församlingen och sedan dess har intresset ökat mer och mer.

– Samlingarna har vuxit sedan starten och nu måste de hållas i kyrksalen för att alla ska få plats. Vi har i dag ett upptagningsområde som består av stora delar av Västra Götaland. När vi hade uppehåll för pandemin var det många som kom och frågade när vi kunde dra igång igen, berättar Ingemar Höög.

Namnknliga talare som Göran Duvskog, Hans Weichbrodt, Daniel Viklund

och Israels ambassadör har varit bland talarna på Israel-samlingarna. – Vi startar upp med en samling med Anders Sjöberg nu i augusti, säger Ingemar Höög, som berättar att Israel-gruppen i Uddevalla även har planterat träd i Raoul Wallenberg-parken utanför Jerusalem. – Sammanlagt har vi distribuerat flera hundra tusen kronor till olika hjälpprojekt i Israel, lägger han till.

Förutom de två skyddsrummen som pingstkyrkan i Uddevalla har tagit ansvar

för har ytterligare fem skyddsrum finansierats av Keren Kajemets understödare under det senaste året. Betydelsen av dessa skyddsrum, som sätts upp på publika platser typ torg och busshållplatser, kan inte överskattas.

I gränstrakterna mot Gaza har invånarna endast 15 - 20 sekunder på sig att söka skydd när larmet går.

Många personer i dessa trakter uttrycker sin uppskattning och tacksamhet över all hjälp de får via KKL Israelfondens verksamhet. Varda Goldstein i Kibbutz Kfar Aza är en av dem:

– Vi skulle inte kunna bo kvar här utan dess portabla skyddsrum. De räddar liv, understryker Varda.

Yael Raz Lahiani bor i Kibbutz Nahal Oz, mindre än en kilometer från gränsen, där hon lever med maken Ofer och barnen Yoav (17), Gilad (13) och Ayala (10).

– Vi har levt i denna verklighet under många år. Osäkerheten om vad som skall hända är det svåraste. Barnen är tränade och vet vad de ska göra när larmet går.

På Keren Kajemet Sverige uttrycker man tacksamhet.

– Vi är mycket glada och tacksamma över dem som hörsammade vårt upprop. Vårt huvudkontor i Jerusalem uttrycker sin uppskattning över svenska Israelvänners insatser för att hjälpa till att skydda befolkningen i gränstrakterna till Gaza, säger Keren Kajemet Israelfondens verksamhetschef Max Federmann.

Gitten Öholm planterade träd till säkerhetsbarriär

Ska ersätta träd som brunnit ned efter brandbomber från Gaza

Gitten Öholm tillsammans med Keren Kajemets representanter Mickey Sahar och Elisha Mizrahi i samband med trädplanteringen i Israel.

När Gitten Öholm besökte Israel nu i maj planterade hon tillsammans med nationella ledare från 30 länder ek-träd som ska fungera som en säkerhetsbarriär för israeliska invånare som bor nära gränsen till Gaza.

Gitten Öholm besökte Israel för att bli installerad som nationell ledare i Sverige för den Internationella kristna ambassaden i Jerusalem (ICEJ). Under besöket planterade ICEJ:s nationella ledare från ett trettiotal nationer ek-träd i krukor.

Plantorna kommer att sättas i jorden i samband med årets Lövhdyddhögtid i oktober som i år har temat "Att bygga landet". Att utplanteringen sker först där har att göra med att det nu är sabbatsår (Shmita), vilket innebär att ingen trädplantering sker förrän det judiska nyåret infaller i höst.

ICEJ grundades i Jerusalem år 1980 med syftet att visa solidaritet gentemot

Israel och det judiska folket i en situation där många länder flyttade sina ambassader från Jerusalem till Tel Aviv som en respons på Jerusalem-lagen, som antogs av israeliska parlamentet, Knesset, den 30 juli 1980.

Organisationen har huvudkontor i Jerusalem och har nationella avdelningar i 88 länder. Dessutom finns det representanter i fler länder, där verksamheten håller på att byggas upp.

Gitten Öholm ser fram emot att som nationell ledare för den Kristna ambassaden i Jerusalem jobba mot kyrkor och församlingar i Sverige för att aktualisera och uppmuntra Israel-engagemanget.

– Vi måste jobba mer inom kristenheten i Sverige med vår uppgift gentemot det judiska folket, vilken är att stå upp för folket och landet i en tid då antisemitismen ökar.

– Att plantera träd är ett väldigt konkret

sätt att åter bygga upp Israel, betonar Gitten Öholm.

– I höst planterar vi dessa plantor på platser i närheten av Gaza där de tidigare skogarna har bränts ned på grund av brandbomber från Gaza. Ek-träden blir en hjälp för dem som bor där genom att de skyddar dem så att krypskyttar inte kan ha fri sikt, lägger hon till.

Under besöket i Israel träffade hon många representanter från övriga länder som berättade om deras länders relation till Israel.

– Varje land har sin egen relation till Israel. Det var glädjande att höra hur exempelvis statsöverhuvuden i Tjeckien och Albanien har en mycket positiv inställning och representanten från Danmark berättade om ett bra samarbete mellan rabbinen och biskopen. Bakgrunden var bland annat att biskoparna tog hand om tora-rullarna när de danska judarna tving-

Gitten Öholms kruka väntar på sin planta.

ades fly till Sverige 1943.

– Sverige hade länge en god relation till Israel, många jobbade på kibbutzer under landets första decennier och Sverige skickade även stugor till landet på 1950-talet.

ICEJ-ledare från ett 30-tal nationer planterade ek-träd inför årets Lövhdyddfest i oktober som har temat "Att bygga landet".

Foton: Privat

Judar i Ukraina och Ryssland känner sig trängda

Lavrovs antisemitiska utspel fick Rysslands president att be om ursäkt

För att försvara hur Ryssland kan motivera en avnazifiering av ett land som har en judisk president påstod landets utrikesminister Sergey Lavrov att Hitler hade judiskt blod och anklagade samtidigt judar för att vara de värsta antisemiterna.

– Lögner som dessa är avsedda att beskylla judarna själva för de mest fruktansvärda brotten i historien, som begicks mot dem, och därmed befria judarnas förtryckare från deras ansvar, sade Israels premiärminister Naftali Bennet.

Rysslands utrikesminister Sergey Lavrov attackerade Ukrainas president Volodymyr Zelensky i början av maj och hävdade att Zelensky har judiskt blod "precis som Hitler" och att "de mest ivriga antisemiterna vanligtvis är judar".

Den ryske utrikesministern upprepade samtidigt påståendena att Ukraina har inslag av nazism och vikten av att avnazifiera landet – ett argument som Ryssland har använt för att legitimera sitt krig i Ukraina. Lavrov hävdade om Zelensky att "det faktum att han är en jude förnekar inte de nazistiska elementen i hans land".

– Jag tror att Adolf Hitler också hade judiskt blod. Att Zelensky är judisk betyder absolut ingenting. Kloka judiska människor säger att de mest ivriga antisemiterna vanligtvis är judar, påstod Lavrov, som uttalade sig i en intervju i det italienska TV-programmet Zona Bianca, tre dagar efter att Israel högtidligt höll Förntelsens minnesdag, en av de mest betydelsefulla helgdagarna i den israeliska kalendern.

Lavrovs uttalande möttes av upprördhet över hela Israels politiska spektrum. Israels utrikesminister Yair Lapid skrev på Twitter:

"Utrikesminister Lavrovs kommentarer är både ett oförläppligt och skandalöst uttalande samt ett fruktansvärt historiskt fel. Judar mördade inte sig själva under Förntelsen. Den lägsta nivån av rasism mot judar är att anklaga judarna själva för antisemitism."

Lavrovs utspel fördömdes också av Dani Dayan, chefen för Yad Vashem – Israels minnesplats och forskningscentrum kring Förntelsen.

"Ryska utrikesministern Lavrovs kommentarer är absurda, farliga och förtjäna att fördömas. Lavrov propagerar för en omvändning av Förntelsen – han gör offren till brottslingar på basis av att lyfta fram ett helt ogrundat påstående att Hitler var av judisk härkomst. Lika allvarligt är att kalla ukrainarna i allmänhet, och president Zelensky i synnerhet, för nazister. Detta är bland annat en fullständig förvanskning av historien och en allvarlig kränkning av nazismens offer" skrev han på Twitter.

I det mest uttryckliga fördömandet av en rysk tjänsteman sedan kriget mot Ukraina började, uttalade sig premiärminister Naftali Bennet mot Rysslands utrikesminister Sergey Lavrovs påståenden. Bennet sa att "lögner som dessa är avsedda att beskylla judarna själva för de mest fruktansvärda brotten i historien, som begicks mot dem, och därmed befria

Sedan Ryssland invaderade Ukraina till mitten av maj har uppemot 20 000 judar från Ukraina och Ryssland anlänt till Israel, enligt israeliska myndigheter. Foto: KKL-JNF

Barnen från barnhemmet i staden Zhytomyr vid gränsen till Ukraina, på väg till Israel. Foto: KKL-JNF

judarnas förtryckare från deras ansvar." – Som jag redan har sagt, inget krig idag är Förntelsen och inte heller som Förntelsen. Användningen av Förntelsen av judiska folket som en politiskt slagträ måste stoppas omedelbart, fortsatte han.

Utrikesdepartementet kallade till sig den ryska ambassadören i Israel Anatolij Viktorov efter Lavrovs kommentarer. Viktorov träffade utrikesdepartementets biträdande generaldirektör för Eurasien Gary Koren, som klagade Israels hållning.

Parterna var överens om att de fortsättningsvis inte skulle tala om saken offentligt.

Ruth Dureghello, ledare för den judiska befolkningen i Rom, menade att Lavrovs kommentarer "skriver om historien på ett liknande sätt som Sion Visés protokoll - grunden för modern antisemitisk litteratur skapad i Tzar-ryssland."

– Det allvarligaste problemet vi har med Lavrovs uttalanden är att det inträffar

fade på italiensk tv, utan motsägelser och till och med utan att intervjuaren motsatte sig den historiska sanningen i de logner som yttrades. Detta är inte acceptabelt och kan inte förbigås i det tysta.

Rysslands utrikesdepartement svarade på kritiken från Israel genom att anklaga Israel för att stödja nynazister i Ukraina, vilket eskalade konflikten ytterligare. Ryska UD sa att Israels utrikesminister Yair Lapid kommenterar var "antihistoriska" och "förklarar i stor utsträckning var

för den nuvarande israeliska regeringen stöder den nynazistiska regimen i Kiev". Myndigheten upprepade Lavrovs poäng att Zelenskys judiska ursprung inte hindrade att Ukraina styrdes av nynazister.

Rysslands president Vladimir Putin bad premiärminister Naftali Bennet om ursäkt för Rysslands utrikesminister Sergey Lavrovs uttalanden om att Hitler hade judiskt blod, uppgav premiärminister Bennets kansli.

Under samtalet för att hedra Israels 74:e självständighetsdag, "accepterade premiärministern president Putins ursäkt för Lavrovs uttalanden och tackade honom för att han klagade på hans inställning till det judiska folket och minnet av Förntelsen", skriver Jerusalem Post.

Den ryska versionen av samtalet nämnde inte ursäkten från Putin, men sa att de två ledarna diskuterade Röda arméns roll i att besegra nazisterna, inför Segerdagen den 9 maj.

Den ryske ambassadören i Israel Anatolij Viktorov stormade ut från Knesset efter att israeliska ledamöter anklagade Ryssland för krigsförbrytelser i Ukraina under firandet av Segerdagen över Nazi-tyskland den 9 maj.

Det var den ukrainskfödde Knesset-ledamoten Yevgeny Soba som under evenemanget uttryckte: "Kriget är ett slag i ansiktet på vår generations far- och morföräldrar som kämpade mot nazisterna."

Segerdagen firas med anledning av andra världskrigets slut i Europa, då nazisterna undertecknade den tyska kapituleringen. Även om dagen firas i hela Europa och även i Israel, förvandlade Rysslands president Vladimir Putin den

Ryska bomber har förstört ett monument för Förntelsens offer nära Charkiv (bilden) liksom minnesplatsen Babi Yar utanför Kiev där drygt 30 000 ukrainska judar sköts ihjäl av nazityska Einsatzgruppen. Foto: Depositphotos

minnesmärka dagen till en del av sin propaganda, menade Soba.

Moshe Azman, överrabbin i Ukraina, uppmanade i en intervju i Voice of America den judiska befolkningen i Ryssland att lämna landet omedelbart. Den 55-årige Azman, som föddes i den ryska staden St. Petersburg, varnade för att den ryska regeringen aktivt kan förhindra judar från att lämna Ryssland, som under Sovjettiden. "Retoriken i Ryssland är mycket farlig. Retoriken där nu är värre än under Sovjetunionen", sade han.

Sedan Ryssland invaderade Ukraina till mitten av maj har uppemot 20 000 judar från Ukraina och Ryssland anlänt till Israel, enligt israeliska myndigheter.

"Det judiska samfundet i Ryssland som vi kände det i början av 2022 kommer aldrig bli detsamma", sa en ledare för en judisk församling i Ryssland till Jerusalem Post i mitten av maj.

Ledaren vågade inte uttala sig offentligt eftersom han fruktade för sitt liv, då han avsåg att återvända till Ryssland i framtiden och därmed inte kunde uttala sig mot kriget i Ukraina.

President Volodymyr Zelensky föddes av judiska föräldrar och förlorade delar av sin familj i Förntelsen. Utrikesminister Lavrov förklarade kriget mot Ukraina genom att påstå att Zelensky har judiskt blod "precis som Hitler". Foto: President.gov.ua/Facebook

Enligt nya uppskattningar finns det omkring 150 000 judar i Rysslands "judiska kärnbefolkning", men mer än en halv miljon har rätt att få israeliskt medborgarskap enligt lagen om återvändande.

Den rysk-judiske ledaren sade till Jerusalem Post att mellan 60 och 70 procent av medlemmarna i hans församling har lämnat eller avser att lämna Ryssland. Alla ledare för judiska samfund och organisationer i Ryssland som Jerusalem Post kontaktat under de senaste veckorna är överens om att deras land sakta återvänder till det historiska Sovjetunionen. □

1,3 miljoner sovjet-ryska judar i Israel

De sovjetiska judar som under kalla kriget nekades utresevisum till Israel från Sovjetunionen och andra länder i Östblocket kallades för refuseniks.

Ett klassiskt svepskäl för att neka utresa var en påstådd koppling till sovjetiska statshemligheter och vissa stämplades även som utländska spioner. Att ansöka om ett utresevisum sågs som en form av landsförräderi och ansökan noterades av KGB. Som regel ledde det till att de förlorade sina jobb och nekades anställning.

En ledande talesperson för refuseniks rättigheter under mitten av 1970-talet var Natan Sharansky. Sharanskys engagemang för mänskliga rättigheter ledde till att han arresterades anklagad för spionage och landsförräderi.

Sharansky tillbringade nio år i sovjetiska fängelser efter att ha nekats utresevisum till Israel. I mars 1977 arresterades han av KGB eftersom han lämnat över listor med över 1 300 judar som vägrats utresa och 1978 dömdes han till 13 års tvångsarbete. Sharansky frigavs 1986 i samband med en fångutväxling med USA.

Rättegången och de hårda straffena mot Sharansky och andra judar som kämpade

Ett fackeltåg i Amsterdam, Nederländerna, som i oktober 1983 demonstrerar för judarna i Sovjetunionen. Foto: Rob Bogaerts/Anefo

för att få utresevisum bidrog till omfattande internationellt stöd.

Många sovjetiska judar ansökte om utresevisum för att lämna Sovjetunionen efter sexdagarskriget 1967. Judar upplevde under denna tid systematisk, institutionell antisemitism som blockerade deras karriärmöjligheter. På 1960-talet emigrerade endast 3 000 judar från Sov-

jet, vilket ökade till 250 000 under nästa årtionde.

Mellan 1970 och 1988 beviljades cirka 291 000 sovjetiska judar utresevisum, 165 000 av dem emigrerade till Israel och 126 000 till USA.

I samband med Glasnost och Perestrojka öppnades gränserna och mellan 1989

Natan Sharansky, en av de mest kända av alla sovjetiska refuseniks, har varit minister i flera israeliska regeringar och har dessutom varit ordförande för Jewish Agency. Foto: Commons wikimedia

och 2006 emigrerade omkring 1,6 miljoner sovjetiska judar och deras icke-judiska släktingar och makar från det forna Sovjet. Omkring 979 000 av dem flyttade till Israel.

I dag finns omkring 1 300 000 rysktalande personer i Israel, vilket utgör cirka 15 procent av den israeliska befolkningen. □

Bella Nudelman, landskapsarkitekt på Keren Kajemet, visar runt Sveriges ambassadör Erik Ullenhag i Raoul Wallenberg Park.

Foton: Jorge Novominsky/KKL-JNF Photo Archive

– Raoul Wallenberg räddade många av dem som senare skulle bli israeler, säger Netta Laska Mizrahi. Foto: Yuval Mizrahi/KKL-JNF Photo Archive

Raoul Wallenberg var en svensk hjälte som bör hedras i Sverige på samma sätt som han hedras i Israel och världen över. Fint att se att han får en park. Hoppas det kommer en park i Sverige också.
Sebastian Stakset, grundare av Heart of Evangelism

Angeläget att lyfta fram en livsgärning som lyckades rädda liv i en tid då många förblev passiva. Att stanna upp i en park kan ge tillfälle till tilltal. Må vi alla inspireras till handling!
Margareta Persson, företagare

Keren Kajemets medarbetare i Israel som jobbar med Raoul Wallenberg-parken:

”Vi finns här i Israel tack vare människor som Raoul”

Netta Laska Mizrahi och Bella Nudelman jobbar med att utveckla Raoul Wallenberg Park utanför Jerusalem.

– En sak som många människor inte känner till – ett faktum som jag själv blev förvånad över – var upptäckten att det är på grund av människor som Raoul Wallenberg som vi är här i Israel idag, säger Bella Nudelman, landskapsarkitekt på Keren Kajemet.

Bella Nudelman är landskapsarkitekt på Keren Kajemet och ansvarar för tillgängligheten i Keren Kajemets skogar och inspekterar även skogarna när det gäller brandsäkerhet, ekologisk balans, hållbar planering och utveckling.

– Vi planerar flera projekt för att förbättra parken som picknick- och rekreationsplats, inklusive natursköna utsiktsplatser och lättillgängliga cykelleder, berättar hon.

Bella Nudelman har jobbat med planeringen av hela entréområdet och flödet genom parken till hjärtat av skogen där utsiktsplatsen blir belägen.

– Raoul Wallenberg var en man vars modiga motstånd mot systemet och vars beslutsamhet räddade många judar. Det finns många människor i Israel som känner till hans historia.

– Denna vackra plats blir mer än bara en fantastisk picknickplats, den blir full av berättelser. I slutet av en trevlig dag här i parken vill jag att folk ska uppleva att de har lärt sig något nytt.

Vilka är målgruppen för den här nya parken?

– Grupper från utlandet, inklusive Sverige, samt studenter och soldater, familjer och enskilda från Israel.

Har du varit med om ett liknande projekt för Keren Kajemet tidigare?

– Jag har bland annat gjort en park som hedrar Shimon Peres, samt en park som minns utländska soldater som föll i striderna för Israel, berättar Bella Nudelman, som avslöjar att det planeras flera olika skyltar som beskriver historien om Raoul Wallenberg. De finns längs lederna som leder fram till den natursköna utsiktsplatsen i Tzora-skogen.

– Vi är nästan färdiga med planeringen, projekteringen och budgeteringen och jobbar med alla tillstånd för parken. När vi får dessa kommer vi att vara redo att börja med slutförandet. Vi tänker även lägga till streckkoder som kan skannas för dem som via ett digitalt museum vill lära sig mer.

Varför är det här projektet viktigt för Israel och Sverige?

– Parken förbinder israelerna med Raoul Wallenberg. En sak som många människor inte vet – ett faktum som jag själv blev förvånad över – var upptäckten att det är på grund av människor som han som vi israeler är här idag.

– Platsen ansluter oss till våra rötter och vår historia och kopplar samman moderna

människor med en gemensam historia och kultur.

Bella Nudelman berättar att det i anslutning till Raoul Wallenberg Park ligger ett område som uppmärksammar den bibliska gestalten Simson.

Vilken är kopplingen mellan Wallenberg och Simson?

– De var två unika människor med en mytomspunnen historia. De var fasta i sin tro och övertygelse att göra rätt sak även i motgången. De är också mycket viktiga för vår judiska historia. Utan dem skulle vi inte vara här, de räddade judar, hjälpte Israel och båda är erkända som verkliga hjältar.

Hur kan vi som allmänhet hjälpa till att bygga parken?

– Om vi inte får finansieringen på plats, kommer parken inte att kunna skapas. Vi behöver donationer för att driva projektet framåt och se till att det tar fart.

Netta Laska Mizrahi är ansvarig för Keren Kajemet Jerusalems besöksverksamhet i det israeliska låglandet och i kustregionen. Förutom att samordna besöksgrupper, ansvarar hon för alla aspekter av skyltning och reklam, samt den allmänna organisationen av verksamheten i Tzora-skogen, där Raoul Wallenberg Park ligger.

Netta Laska Mizrahi menar att det är en skyldighet att berätta om Raoul Wallen-

Bella Nudelman.

bergs liv och arv och varför han är relevant för Israel i dag.

– För mig är det här projektet det första i sitt slag. Svenska Keren Kajemet har i hög grad prioriterat detta projekt. Jag har aldrig tidigare ansvarat för ett projekt som har haft en sådan direkt koppling till det donerande landet. Man kan verkligen se vilken betydelse detta projekt har för dem och det ger mig stor energi att driva

projektet framåt.

Hon uppskattar samarbetet med den svenske verksamhetsledaren Max Federmann och Sverige-koordinatören i Jerusalem Liri Eitan-Drai.

– Det faktum att det är så viktigt för dem gör det angeläget för mig att påskynda projektet, säger Netta Laska Mizrahi.

Hon beskriver hur en av kopplingarna till det moderna Israel finns i de omgivande lokalsamhällena, som hjälpte till att plantera Tzora-skogen på 1950-talet då många av invånarna var nya immigranter.

– Raoul Wallenberg spelade en avgörande roll för att rädda många av dem som senare skulle bli israeler, säger hon.

Varför förtjänar detta område att bära Raoul Wallenbergs namn?

– En minnesplats för att hedra den svenska hjälten har redan skapats i parken och efter att ha sett på alternativ för parken beslutade vi att förbindelsen mellan Simson-stigen och Raoul Wallenberg Park skulle vara utmärkt på alla sätt.

Parken, som ligger i ett naturskönt område nära Jerusalem, är ett mycket populärt utflyktsmål för många israeler, betonade Isaac Herzog i egenskap av president för Jewish Agency for Keren Kajemet precis innan corona-pandemin startade.

Parken kommer bland annat att omfatta ett interaktivt utomhus museum som en

hyllning till Raoul Wallenberg. Med sina smarta mobiltelefoner kommer besökare att ta del av Raoul Wallenbergs gärning i Budapest via ett antal så kallade QR koder.

– Det finns knappast någon person som bättre förenar Sverige och Israel på ett så påtagligt sätt som Raoul Wallenberg. I juni förra året var Sveriges ambassadör i Israel, Erik Ullenhag, på besök för att se hur parken växer fram, säger Max Federmann, Keren Kajemet Sverige.

– I vår strävan att förbättra relationerna mellan våra länder är uppbyggnaden av parken och spridandet av kunskapen om Raoul Wallenberg ett viktigt steg, det bekräftades under vår intervju med Isaac Herzog.

– Han framförde ett starkt budskap till

Israelvänner om projektets betydelse. Nu hoppas vi att du vill stödja projektet med en gåva. Alla bidrag är välkomna och uppskattade, stora som små. Som bidragsgivare kommer du med i den speciella bok som etableras i Jerusalem, samt en QR baserad lista på plats. Med din gåva stärker du banden mellan våra länder.

Använd swish 123 204 66 47 eller bankgiro 733-9518 för gåvor till färdigställdheten av Raoul Wallenberg Park. Märk betalningen "Raoul Wallenberg" (gäller även betalning via internetbank).

Herzog om Raoul Wallenberg Park

– Raoul Wallenberg var en av de största rättfärdiga i historien som räddade många judar.

– Jag uppmanar understödare att bli involverade och bidra till detta unika projekt. Jag känner personligen väldigt många judar som flydde till Sverige efter andra världskriget. Sverige öppnade då sina gränser och var en plats för flyktingar.

**Isaac Herzog
Israels president**

Foto: Elad Brami

Det judarna utsattes för under Förintelsen gör att vi har ett ansvar för att se till att detta inte händer igen. Raoul Wallenberg räddade judar på uppdrag av Sverige. En park om hans livsgärning inspirerar oss idag.

Eskil Burenfjäll, entreprenör

Den svenske diplomaten Raoul Wallenberg är en av världens mest kända svenskar och även en nyckel när det gäller Sveriges relation med Israel.

**Mikael och Magnus Oscarsson
Riksdagsledamöter och bröder**

Räddad av Raoul Wallenberg

Tomas Vogel berättar om händelsen vid floden Donau som räddade hans liv

Hösten 1944 levde Tomas Vogel med sin familj i ett stängt ghetto i Budapest, någon kilometer från floden Donau.

I slutet av oktober samma år räddades han av den svenske diplomaten Raoul Wallenberg, tillsammans med sin mamma och två systrar, i en dramatisk räddningsaktion, berättade han när Keren Kajemet för två år sedan mötte honom i Raoul Wallenberg Park.

Mindre än en minut innan de nådde Donau, där pilkorsarna – de ungerska fascisterna – skulle skjuta dem och sedan kasta dem i floden, dök Raoul Wallenberg upp med en väska full med pengar.

Helt plötsligt hoppade Wallenberg ut ur sin bil, stoppade dödståget och betalade till ungrarna för att judarna skulle släppas.

– Han köpte loss oss. Vi var en koloni på 800 personer. Jag såg en stilig bil köra upp bredvid oss, en bildörr som öppnades och en man som kom ut med en stor väska full med pengar.

– Jag såg honom från en meters avstånd – en lång, ståtlig man, nästan två meter, säger Tomas Vogel om det korta mötet med Raoul Wallenberg, vilket för honom blev skillnaden mellan liv och död.

– Det var tur att det var ungrare som vaktade oss för tyskarna accepterade inte mutor, de var mer kategoriska.

Tomas Vogel beskriver de 30 sekunder som räddade hans liv.

– Jag glömmer aldrig vad som hände den här dagen. Dessa bilder försvinner aldrig, även om jag endast var fyra år. Jag minns även hungern, sjukdomarna och soldaterna, säger Tomas Vogel och suckar djupt.

– Raoul Wallenberg är en ängel. Han kom från himlen för att rädda oss och försvann sedan i höjden. Det är min tro, för jag fick mitt liv som gåva, lägger han till efter en stund.

– Jag var en liten pojke, men jag kommer ihåg allt. Senare, när min mamma förklarade allt, förstod jag vad som faktiskt hade hänt. Alla de bilder som etsades sig fast i mitt inre fick sin förklaring. Den här bilden har jag burit i mitt hjärta under hela mitt liv, säger Tomas Vogel.

Raoul Wallenbergs medarbetare tog honom och de övriga judarna till svenskhusen i anslutning till den svenska ambassaden.

– Vi fick komma till ett av de hus som Raoul Wallenberg hade som hade ett svenskt emblem på fasaden. Vi fick dessutom skyddspass.

– På det här sättet räddade han tiotusentals människoliv, konstaterar Tomas Vogel som beskriver hur ryssarna ockuperade Budapest i slutet av januari 1945. – Kriget var hemskt. De ockuperade svenskhusen, brydde sig inte om vilka vi var. Det var dåligt för alla. Sådant var livet, säger han

Efter kriget flyttade de till mormoderns bostad på gränsen mellan Ungern och Rumänien. Senare gav Sovjetunionen området – som tidigare hade varit en del av Ungern – till Rumänien.

Tomas pappa hade under kriget deporterats till Mauthausen i Österrike, ett koncentrationsläger som befriades av britter-

– Han förtjänade inte detta. Men Stalin var Stalin, han dödade 25 miljoner människor, säger Tomas Vogel om Raoul Wallenbergs öde.

na sommaren 1945.

Han vägrade då endast 35 kg och hittade dessutom inte sin familj när han återvände till bostaden i Budapest.

Han fortsatte leta och hittade slutligen familjen i mormoderns bostad.

– Vi kände inte igen honom när han kom, han var så mager. Det var först när han började prata som vi förstod att det var han. Han berättade aldrig om vad som hade hänt honom. Jag fick lära mig genom att läsa på i historieböckerna.

– Detta är vår gemensamma historia, säger Tomas Vogel, som i dag bor i Jerusalem, där även hans två systrar bor.

– Familjen flyttade hit år 1964: min pappa, mamma och mina systrar. □

I Israel har Tomas Vogel två barn och fyra barnbarn.

– Den judiska världen utan Israel kan inte existera. Antisemitismen är större än någonsin runt om i världen, så landet Israel är en nödvändighet för det judiska folket, betonar han.

Vad säger du om Raoul Wallenbergs öde?

– Det är mycket tragiskt. Han förtjänade inte detta. Men Stalin var Stalin, han dödade 25 miljoner människor.

Var Raoul Wallenberg en hjälte?

– Han var Hjälten med stort H, säger Tomas Vogel. □

Tomas Vogel med sin syster i Budapest strax innan han räddades av Raoul Wallenberg.

Kate Wacz visar bilden när hon mötte president Obama och tackade för den amerikanska hjälpen från War Refugee Board till Raoul Wallenbergs uppdrag i Budapest.

Foton: Ruben Agnarsson

”Alla talade om Raoul”

Kate Wacz räddades i svenskhusen i Budapest

Vi träffar Kate Wacz på värdshuset Ulla Winbladh på Djurgården för en intervju om Sveriges internationellt mest kände diplomat. Kate, som räddades av svenskhusen i Budapest, har redan förberett personalen på att de ska servera den självklara maträtten: Wallenbergare.

Kate Wacz och hennes bror Gustav som unga.

Kate, med det ungerska flicknamnet Kati Kadelburger, föddes i Ungerns huvudstad Budapest år 1932. Hennes pappa var verksam inom stålindustrin och hade bland annat agenturer för de kända svenska stålproducenterna Uddeholm, Hellefors och Fagersta.

I slutet av 1930-talet förlorade han agenturerna för Tyskland och Österrike, innan han tvångsinkallades och kom till arbetsläger där han blev sjuk. Det hjälpte inte att han hade fått utmärkelser för sina insatser som officer i den ungerska armén under det första världskriget. Pappan dog på sjukhus i oktober 1940.

Kates mamma tog över affärerna men från 1942 var alla företag tvungna att ha icke-judiska chefer. Genom sina affärskontakter blev modern vän med förste attaché Per Anger på svenska legationen

som hon frågade hur hon skulle kunna undvika att hennes son Gustav hamnade i arbetsläger.

– Snart kommer Raoul Wallenberg till Budapest med ett speciellt uppdrag, ni får fråga honom, blev svaret från Anger.

Kates mamma träffade Raoul Wallenberg redan under hans affärsbesök i Budapest innan hans uppdrag i den ungerska huvudstaden började. Kate fick som tolvåring inte gå i skolan, hade utgångsförbud och tvingades precis som övriga judar i landet ha den gula judestjärnan fastsydd på sina kläder.

Hennes bror Gustav Kadelburger blev en av de första som fick uppdrag som springpojke på den svenska legationen, när den svenske diplomaten installerade sig i Ungerns huvudstad i juli 1944. Familjen

fick skyddspass och bodde i svenskhusen, byggnaden för ungersk-judiska anställda, på Jokai street 1 i Budapest.

– Jag såg Raoul Wallenberg en enda gång. Jag stod bredvid min mamma i ett av kontoren i byggnaden där vi bodde. Han hade en sådan utstrålning. Alla i Budapest talade om Raoul Wallenberg. Alla ville ha skyddspass, minns Kate.

Svenskhuset stormades natten den 7 januari 1945 av pilkorsarna (ungerska fascisterna) och Kate och hennes familj var säkra på att de skulle skjutas och hamna i Donau.

– De kom mitt i natten, skrek och sköt i luften. Tillsammans med 280 andra judar fördes vi till pilkorsarnas huvudkontor där jag blev förhörd av en kvinna som hotade att döda mig om jag inte gav henne allt jag hade. Hon tvingade till sig några nötter jag hade i fickan, samt krävde att få mina pjäxor.

Kate tvingades sedan marschera i snön mot Donau-kajen, tillsammans med sin mor och bror. De var övertygade om att slutet för dem nu hade kommit. Gatorna var kantade av lik, omkring 180 av skyddslingarna i svenskhusen avrättades denna natt.

Kate och hennes bror Gustav och deras mor hamnade istället i det gamla ghetton, där de befann sig när Sovjet-armén intog staden. I januari 1945 fick Wallenberg reda på att Adolf Eichmann planerade en massaker på judar i Budapests största ghetto. Wallenberg hotade den tyske generalen Schmidhuber att han skulle bli dömd som en krigsförbrytare om han fullföljde likvideringen av ghetton. Ordern avbröts.

– Vi kommer aldrig att glömma att vi blev räddade och kommer alltid att vara tacksamma till Raoul Wallenberg för att han organiserade och distribuerade skyddspassen som räddade oräkneliga liv, säger Kate Wacz.

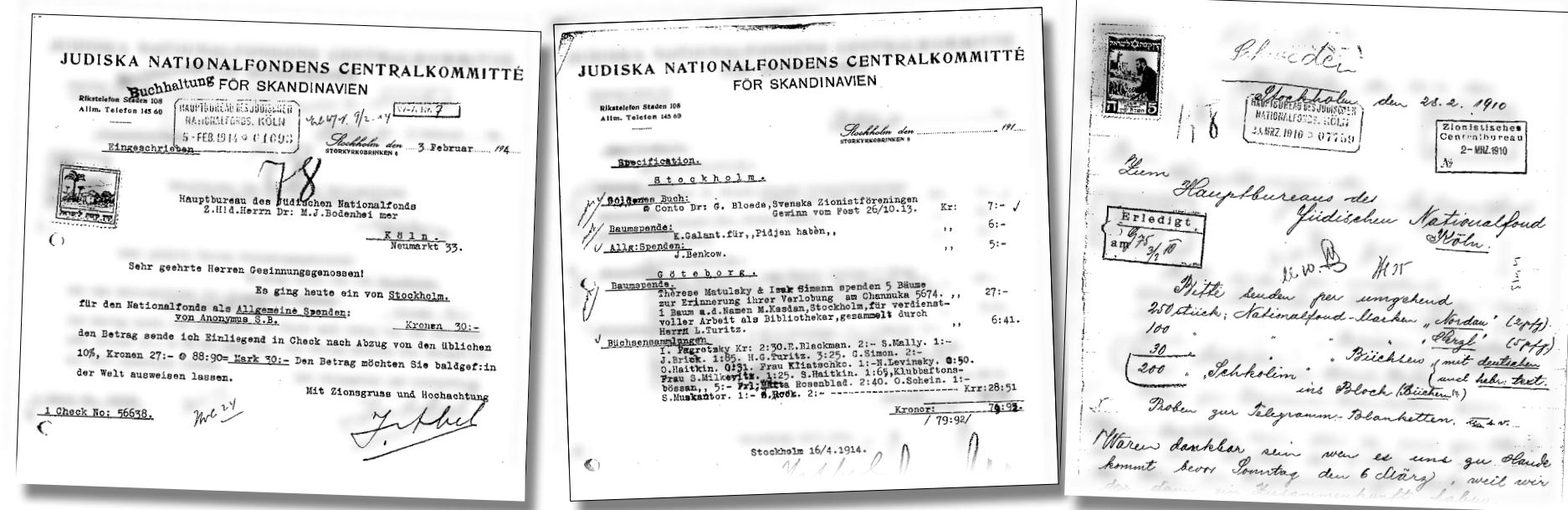
Ett minnesmonument vid Donaus strand påminner om att många judar inte fick uppleva samma lyckosamma slut som Kate Wacz. Många sköts och kastades i floden.

– Hade det inte varit för Raoul Wallenberg så hade jag också varit en bland dem, säger Kate Wacz, som mötte USA:s president Barack Obama under dennes Sverige-besök i september 2013. Några månader senare fick hon även ett brev från presidenten.

Kate kom till Sverige år 1951 och gjorde karriär inom hudterapeutbranschen. Intresset för skönhet och friskvård har hon haft med sig sedan tonåren i Ungern. Hon har arbetat med makeup med framgångsrika märken som Max Factor, Revlon, var med när Estée Lauder startade i Sverige och introducerade även Yves Saint Laurent tillsammans med sin man.

Dessutom har hon spridit kunskap om Raoul Wallenbergs hjältemodiga insatser under det andra världskriget. För sitt engagemang för att uppmärksamma offer och hjältar i samband med Förintelsen i Ungern och för att ha bidragit till kunskapen om Raoul Wallenbergs insatser fick hon i mars 2019 en hedersutmärkelse av Ungerns president János Áder.

Tidigare har även påve Benedict XVI hedrat hennes och hennes man Nicklas insatser. □

S. Abel på Keren Kajemet i Sverige skriver till M J Bodenheimer på huvudkontoret som vid denna tid låg i tyska Köln.

Keren Kajemet i Sverige bildades 1910

Tusentals dokument från år 1910-1915 visar hur verksamheten fungerade

Redan nio år efter att femte sionistkongressen med Theodor Herzl i spetsen bildade Keren Kajemet, startade verksamheten i Sverige avslöjar arkiv i Jerusalem.

Till en början hette Keren Kajemet Judiska Nationalfonden (JNF), vilket fonden fortfarande heter i bl a USA, England och Norge

Keren Kajemet (KKL) har grävt djupt i arkiven i Jerusalem och har hittat tusentals dokument från åren 1910-1915 som beskriver Keren Kajemets verksamhet i Skandinavien. Dokumenten visar att KKL:s svenska verksamhet startade år 1910.

En S. Abel på Storkyrkobrinken 8 i Gamla Stan i Stockholm som drev ett portföretag, ko-

En redovisning från Landskrona summeras till 29 kr och 91 öre, fördelat på 18 bössor. Sverige tog i början av förra

S. Abel rapporterade bland annat om de svenska insamlingskampanjerna till M J Bodenheimer på huvudkontoret i Köln. Bodenheimer var en inflytelserik funktionär i den sionistiska rörelsen och besökte bland annat Palestina redan år 1898, tillsammans med Theodor Herzl.

Den 13 februari år 1915 skriver S. Abel på tyska på sitt företags brevpaper en sammanställning från insamlingar som gjorts i Stockholm via de blåa bössorna.

L. Abrahamsson i Saltsjöbaden har exempelvis gett 1 kr och 75 öre, J. Kahn i Råsunda har gett 2 kr, medan J. Abel på Storkyrkobrinken 8 har gett 5 kr och Aron Buchman på Åsögatan 85 har gett 2 kr och 75 öre.

En check på 121 kronor och 63 öre bifogas med brevet som anländer till sin mottagare i Köln den 17 februari samma år.

En redovisning från Landskrona summeras till 29 kr och 91 öre, fördelat på 18 bössor.

Sverige tog i början av förra

M J Bodenheimer (längst t v) var en inflytelserik funktionär i sionistiska rörelsen som besökte Palestina år 1898 med Theodor Herzl (mitten).

seklet emot judar som lyckades fly undan förtryck och pogromer i Ryssland. Immigration till Sverige nådde sin topp mellan 1900 och 1910, då cirka 2 200 judar invandrade. Dessa judar var pådrivande för att den sionistiska rörelsen skulle etableras i Sverige.

1910 togs de första trevande stegen mot en sionistisk verksamhet i Sverige. Danmark och Sverige sände delegater till den sjätte sionistkongressen 1903 och 1910 bildades den första sionistföreningen i Stockholm - vars första medlemmar främst

Samlingslista i Landskrona:	
Pro Nr. Brodsky	Kr. 2.40
Synagogan	Kr. 8.66
A. Feldon	1.50
S. Aronsson	1.04
A.J.J. Jakobsohn	1.43
A. Borstein	1.11
G. Berbrode	1.11
M. Walewsky	1.05
J. Pögel	1.00
J. Lemper	1.00
L. Kleinszinsky	2.25
J. Scharaschianeky	2.50
S. Ornbaum	1.10
K. Rosenblom	1.16
J. Josefson	2.50
C. Feldblom	0.72
L. Lewin	2.50
A. F. Aronsson	2.50
Allgemeine Spenden in Landskrona	Kr. 29.91

En redovisning från Landskrona summeras till 29 kr och 91 öre, fördelat på 18 bössor.

var östeuropeiska judar som samlade in medel för olika projekt i Osmanska Palestina.

Föreningen delade ut flygblad på både svenska och tyska och höll sammankomster där judisk och sionistisk historia stod i fokus. Tre år senare arrangerade sionistföreningen den första skandinaviska sionistkongressen.

1914 blev Marcus Ehrenpreis överrabbin i Stockholm, vilket han var fram till 1948. Ehrenpreis hade varit medarbetare och sekreterare till Theodor Herzl vid den första sionistkongressen i Basel år 1897.

Högteknologi präglar företagsamheten i landet

Från jordbruk till high tech

Manuell förpackning av citroner i kuststaden Hadera innan staten Israel bildades.

Foto: Khan Museum, Hadera

Israeliska företag förser i dag den moderna high tech-industrin med viktiga komponenter.

Foto: Icaplants

Visste du att jordbruksvaror endast utgör omkring en procent av landet Israels export och att landet hyrt ut namnet Jaffa till både spanska, marockanska och sydafrikanska företag som säljer apelsiner som det står Jaffa på i dag?

Israels ekonomi har gått från en traditionell jordbruksindustri för 30-40 år sedan, till en utvecklad high tech-industrin med en rad nischade produkter, säger

– Israel är det land i världen där det startas flest antal nya bolag per invånare varje år, konstaterar Robert Friedman.

Foto: Israels ambassad

Robert Friedman, handelsattaché vid Israels ambassad i Sverige.

– Det handlar exempelvis om miljöteknik, cyber-teknologi, samt censorer och annan utrustning till fordonsindustrin. Trenden är att en stor del av start up-bolagen producerar nisch-tjänster och nisch-produkter inom olika områden.

Utvecklingen har inte bara gått från jordbruk till high tech. De två områdena har dessutom mötts och Israel ligger i dag i framkant när det gäller datorisering av jordbruksindustrin.

– Bevattning och konstgödning datoriseras, drönare läser av vad växterna behöver – från planta till planta – från luften. Ändå utgör jordbruksvaror endast omkring en procent av landets export idag, fortsätter Robert Friedman, som konstaterar att många har bilden av att Israel endast exporterar Jaffa-apelsiner.

– Det stämmer inte. Vi har dessutom hyrt ut namnet Jaffa till både spanska, marockanska och sydafrikanska företag som säljer apelsiner som det står Jaffa på i dag.

Han beskriver hur den senaste trenden i Israel är food tech, det vill säga nya proteinkällor till exempelvis hamburgare. Inom detta området finns det idag flera

företagskuvöser som arbetar med att ta fram nya matvaror.

– Israel är det land i världen där det startas flest antal nya bolag per invånare varje år, konstaterar han och betonar att framgångsfaktorerna är flera, säger Robert Friedman.

På 1970-talet efter oljekrisen fick Israel svårt att köpa vapen från omvärlden på grund av arab-bojkotten mot länder som handlade med Israel. Det ledde till att Israel utvecklade egna vapen för att kunna försvara sig.

– Den high tech-industrin som byggdes upp för att slippa vänta på vapenleveranser från tredje land ledde till högteknologiska kunskaper som sedan blev värdefulla även i det civila samhället, säger Robert Friedman.

– Israel fokuserar på att lösa utmaningar för statens räkning, sedan när dessa anställda blir civila tar de med sig kunskapen och fyller samma behov i näringslivet.

Israels handelsattaché nämner positiv konkurrens som ytterligare en framgångsfaktor.

När det israeliska företaget ICQ, som tillverkade ett program för att skicka direktmeddelanden via internet sedan såldes för 407 miljoner dollar till America online (AOL) år 1998, ledde det till en ny

trend. En rad entreprenörer såg möjligheten att utveckla en verksamhet för att därefter sälja den, med inställningen: "Om de kan lyckas så kan även jag!"

En bakside av detta enligt Robert Friedman är att Israel inte har några stora bolag eftersom företagen har svårt att behålla folk – alla vill starta eget istället för att bli anställda.

– En ny trend är att fler stora företag nu väljer att stanna kvar i Israel, fortsätter han.

– Waze sade nej till ett 1,2 miljarder-bud från Facebook, eftersom kravet var att flytta till Silicon Valley. Istället köptes företaget av Google, som stannade i Tel Aviv.

Och Sodastream köptes upp av Pepsi Cola för ca 15 miljarder och har ett kontrakt att företaget ska ligga kvar i Israel i femton år.

Han konstaterar att Israels industri bildades långt innan staten Israel bildades. En stor del av industrin skapades av tyska judiska immigranter i slutet av 1800-talet och framåt.

– En del av de kibbutzer som började med jordbruk fortsatte sedan med att starta industrier, förklarar Robert Friedman och nämner att Israel har en högre BNP än europeiska länder som Grekland, Italien, Portugal och Spanien.

Biriya – Galiléens största planterade skog

Biriya-skogen vid Hulah-dalen är den största planterade skogen i Galileen. Här till höger ser du hur området ser ut idag i jämförelse med hur det såg ut för sextio år sedan.

Biriya-skogen planterades på 1940- och 1950-talen på mark som ägdes av Keren Kajemet. Arbetslösa nybyggare anställdes för att plantera träd i området vilket så småningom bland annat resulterade i en skog med miljontals tallar. Sedan staten Israel bildades har Biriya varit ett centrum för skogsplantering i norra Israel.

Biriya-skogen som den ser ut idag (bilden till höger) i jämförelse med hur den såg ut för sextio år sedan.

Foto: Erda och Avi Hirschfeldt

Yatir – världens största planterade öken-nära skog

Yatirskogen, som började planteras på 1960-talet, består av fyra miljoner planterade träd.

Skogen är belägen i utkanten av Negev-öknen mellan 400 och 850 meter över havet och är i dag Israels största planterade skog. Yatir är dessutom världens största planterade skog i öken-nära områden.

Här finns barrträd som aleppotall och cypress, men också terebint, tamarisk, jujube, olivträd, fikon, eucalyptus och acacia, samt vingårdar och olika buskar.

Området har en genomsnittlig årlig nederbörd på 300–350 mm och har låg luftfuktighet. Israel är ett av få länder i världen där inte öknen breder ut sig.

Yatirskogen, som området såg ut på 1960-talet, i jämförelse med hur det ser ut i dag.

Foton: Yehuda Hanegbi och Mordagan Aerial

Att bli en månadsgivare

Att bli månadsgivare är ett praktiskt och enkelt sätt att bidra till ett grönskande Israel. Anmäl dig som månadsgivare via autogiro genom att maila till info@kkl.nu eller ringa till 08 - 661 86 86 så skickar vi dig en blankett att fylla i. Du kan också ladda ned en autogiro-blankett på vår hemsida på länken kkl.nu/autogiro.

Du kan även registrera en periodisk månadsbetalning via

din internetbank – ange bankgiro 5816 – 5515. Mejla oss samtidigt på info@kkl.nu om det belopp du önskar ge varje månad samt till vilket ändamål som pengarna ska gå till. □

Ett 60-tal inbjudna släktingar och vänner samlades i Raoul Wallenberg Park för en ceremoni då plaketten till minne av Eva Epstein invigdes under festliga former. Foton: Privat

100 träd i Raoul Wallenberg Park till minne av Eva Epstein

100 träd planterades nyligen i Raoul Wallenberg Park till minne av Eva Epstein, som skulle ha firat sin 100-åriga födelsedag den 16 mars.

Familjen Epstein var bosatta i Eskilstuna innan de gjorde Aliyah och emigrerade till Israel. Mamma Eva föddes i Luleå, en av 6 syskon till föräldrar som kommit till Sverige från Ryssland, och pappa Jakob från Minsk i Ryssland.

De fick två döttrar, båda idag bosatta i Israel. Eva gick bort ett halvår innan sin 100 årsdag. Barnbarnet Adi Koren, dotter till Cecilia Epstein Koren, fick idén att trots Evas bortgång fira sin mors 100 årsdag den 26 mars i år.

För att hylla Eva Epstein, som arbetat mycket aktivt för KKL Israelfonden i mer än 40 år under tiden i Eskilstuna, vände man sig till KKL Sverige för att arrangera en ceremoni i Raoul Wallenberg Park.

Genom en donation på hundra träd till trädplanteringen i Mishmar Hanegev beställdes en plaket som postumt hyllar Eva Epsteins 100 årsdag.

Evas dotter Cecilia berättar att Eva var en sportig person som simmade med Cecilia i poolen

Tel Aviv-företaget Fika skickade ut sin "foodtruck" till Raoul Wallenberg Park så att gästerna kunde njuta av svenska bakelser och kakor till kaffet.

ända upp i 99 årsåldern.

Ett 60-tal inbjudna släktingar och vänner samlades i Raoul Wallenberg Park för en ceremoni då plaketten invigdes under festliga former. Många av de församlade är judar från Sverige och Skandinavien som gjort Aliyah och nu är bosatta i Israel.

Tel Aviv-företaget Fika skickade ut sin "foodtruck" till Raoul Wallenberg Park så att gästerna kunde njuta av svenska bakelser och kakor till kaffet.

Evas dotterdotter Adi höll ett mycket humoristiskt tal om Evas livsfilosofi för att nå en riktigt hög ålder. Både Adi och hennes mamma Cecilia var mycket nöjda med KKL Israelfondens festliga arrangemang.

– Vår vision är att skapa en samlingsplats för svensk-israeler i Raoul Wallenberg Park för olika arrangemang, säger Max Federmann.

– Exempelvis samlas många svensk-israeler för att fira midsom-

100 träd planterades nyligen i Raoul Wallenberg Park till minne av Eva Epstein.

mar tillsammans. Detta kan i framtiden ske i parken, med inslag av svenska bakelser från Fika. Parken har stora möjligheter för picknick och rekreation för alla åldrar.

– Parken är belägen i centrala Israel mellan storstäderna Jerusalem och Tel Aviv, där de flesta svensk-Israelerna bor. Från Tel Aviv är det bara 40 minuters bilresa och från Jerusalem 30 minuter för att nå parken som ligger nära staden Beit Shemesh på den bibliska platsen Zorah, avslutar Max Federmann. □

Evas dotterdotter Adi höll ett mycket humoristiskt tal om Eva Epsteins livsfilosofi för att nå en riktigt hög ålder.

www.kaabs.se

Daniel Rock tillhör de tio procent bästa förvaltarna i världen enligt Sharing Alphas ranking och har även i år fått utmärkelser av rankingbolaget.

Investeringar i världsklass

Välkommen till Hjerta Stockholm. Minimum 5 MSEK.

Daniel Rock
Investeringsrådgivning och formogenhetsplanering

FUND SELECTION RANKING: TOP DECILE 2020

Europeiska Investeringsrådgivarna AB
Nybrogatan 6, Stockholm.
Telefon +46 70 545 81 55
daniel.rock@hjerta.se

Hjerta

Dangoor Associates is a boutique legal advisory firm, integrating legal and investment advice. We are firmly dedicated to providing advice and expertise at the highest level, focusing on addressing our clients' most important issues.

DANGOOR ASSOCIATES

Postadress: Box 7705,
10395 Stockholm, Sweden
Tel: + 46 70 764 42 57

www.dangoor-associates.com

Plötsligt händer det...

...är du rätt försäkrad?

FÖRSÄKRINGS kompetens

www.fkomp.com

Snabbväxande träd ska fungera som kamouflage och skydd för krypskyttar.

Bidra till Israels säkerhet!

Den pågående terrorvågen i Israel har skördat många offer. Många israeliska barn har blivit moder- eller faderlösa när ett 20-tal personer blivit mördade under de senaste veckorna, vilket beskrivs på sidan 3.

Infiltrationen från gränsområden har ökat och resulterat i ett antal terrorattentat i centrala Israel. Mot denna bakgrund ser Israel över de barriärskydd som skyddar/beskyddar/skräms av befolkningen. En typ av barriärskydd är säkerhetsplanteringar som beskrivs på sidan 5.

Eftersom eldfångda ballonger från Gaza har vållat eldsvådor som bränt upp och skadat träd längs gränsen finns det ett starkt behov av plantering längs vägarna i gränsområdet. Vi tackar Gitten Öholm och den kristna organisationen ICEJ för deras bidrag till denna viktiga säkerhetsaktivitet som räddar liv.

Säkerhetsplantering är en aktivitet som pågår även under ett Shnat Shmita år, dvs under det sjunde året som kallas vilåret. Normalt sett skall inga träd planteras under vilåret men eftersom säkerhetsplantering räddar liv så är denna aktivitet tillåten. Det är därför en

prioriterad åtgärd från KKL Israelfondens sida eftersom det befars att pågående oroligheter och terrorvåg kan utlösa en ny omgång raketer och beskjutningar från Gazaremsan.

En annan prioriterad aktivitet är installationen av fler portabla skyddsrum för civilsamhället. Människor skall snabbt kunna springa in i ett skyddsrum när larmet går. Förra året lyckades

Israelvänner i Sverige finansiera tillverkningen av 7 skyddsrum. I dessa dagar placeras de ut genom försvarsdepartementets organisation på de platser där de gör störst nytta.

På sidan 4 beskriver vi de två skyddsrum som KKL vännerna i Uddevalla Pingstkyrkans Israelgrupp donerat. Vårt varma tack skickar jag till vännerna i Uddevalla och till alla er andra som

genom gåvor stödde byggandet av dessa skyddsrum.

Behovet av fler säkerhetsåtgärder kvarstår. Om du känner att du vill bidra till vårt kontinuerliga arbete för att säkerheten för människorna i Israel förbättras tar vi tacksamt emot din gåva. Ingen gåva är för liten. Alla gåvor, stora som små, är välkomna och uppskattade. De stärker det israeliska samhällets förmåga att möta terrorattacker.

Använd bankgiro 733-9518 eller swish 1232046647 för att ge din gåva! Skriv "Säkerhet" i meddelandefältet.

Om du skänker tusen kronor eller mer skickar vi dig vår klassiska "Puschke" den blå KKL bössan, (nu med Swish-etikett), som vi använt i över 100 år för att samla in gåvor till uppbyggnaden av Israel. (Se bilden. Värde 200 kr). Puschken är en symbol för det judiska folkets återkomst till det förlovade landet och landets uppbyggnad. Puschken fanns i de flesta judiska hem under de senaste hundra åren.

Ett varmt tack för din gåva!

Max Federmann
Verksamhetschef
Keren Kajemet Israelfonden i Sverige

Arnon Ben-Dror är skogsvårdare och ansvarig för Keren Kajemet's säkerhetsplantering vid gränsen till Gaza.

Din gåva går till säkerhetsplantering

Sedan år 1901 har Keren Kajemet bokstavligen talat förberett marken för alla de miljontals judar som gjort Aliyah till Israel. Den blåa bössan, pushken, har varit symbolen för de insamlingar som gjorts runt om i världen för att skapa förutsättningar för alla de judar som immigrerar till Israel. Din gåva bidrar till Israels säkerhet.

Max Federmann

Använd bankgiro 733-9518 eller swish 1232046647 för att ge din gåva! Märk betalningen "Säkerhet".

